

Socratic question

มีทั้งหมด 6 รูปแบบหลัก ๆ ได้แก่

1

Clarification

คำถามที่ต้องการให้ผู้เรียนอธิบายเพิ่มเติม ในกรณีที่ผู้เรียนตอบคำถามก่อนหน้ายังไม่ตรงประเด็นนัก

ตัวอย่างคำถาม:

A: จากประวัติและตรวจร่างกาย หมอคิดว่าผู้ป่วยรายนี้เป็นโรคอะไรครับ

B: ผมคิดว่าเป็นโรคที่มีพยาธิสภาพที่ kidney ครับ

A: พยาธิสภาพที่หมอพูดถึงถึง หมายถึงอะไรครับ ช่วยอธิบายให้ผมฟังเพิ่มเติมหน่อยครับ (Clarification)

B: ผมคิดถึงโรคกลุ่ม nephrotic syndrome ครับ...

2

Assumption

คำถามที่ต้องการให้ผู้เรียนสรุปข้อมูล ซึ่งต้องอาศัยการประมวลผลความคิดเพื่อเลือกเฉพาะประเด็นที่สำคัญในการตอบคำถาม

ตัวอย่างคำถาม:

A: หลังจากที่เรา discuss ผู้ป่วยรายนี้กันมาพอสมควร ผมอยากให้คุณลองสรุปให้ผมฟังหน่อยว่าผู้ป่วยรายนี้ น่าจะเป็นโรคอะไรเพราะอะไร (Assumption)

B: จากที่ discuss กันผู้ป่วยรายนี้มี differential diagnosis ทั้งหมด 3 โรค ได้แก่

1.Acute cholecystitis เพราะ...

2.Acute cholangitis เพราะ...

3.Liver abscess เพราะ...

3

Reason

คำถามที่ต้องการให้ผู้เรียนอธิบายเหตุผลของสิ่งที่ตอบก่อนหน้า

ตัวอย่างคำถาม:

A: หมอคิดว่าผู้ป่วยรายนี้ต้องได้รับการรักษาด้วยยาอะไรครับ

B: Acyclovir ครับ

A: ทำไมหมอถึงคิดว่าจะให้ยา acyclovir ครับ (Reason)

B: เพราะผื่นของผู้ป่วยเป็น grouped vesicles on an erythematous base เข้าได้กับ herpes simplex ซึ่ง drug of choice คือ acyclovir ครับ

4

Viewpoint/ alternatives

คำถามที่ต้องการให้
ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือ
ทางเลือกอื่นที่อาจเป็นไปได้

ตัวอย่างคำถาม:

A: หมอบอกว่าผู้ป่วยรายนี้เป็น herpes simplex หมอคิดว่ามีทางเลือกในการรักษาอย่างไรบ้างครับ (Viewpoint)

B: ผมคิดว่าโดยทั่วไปจะให้การรักษาด้วย drug of choice ซึ่งคือ acyclovir ครับ แต่เนื่องจากหากโรงพยาบาลมียาที่มี mg ต่อ 1 เม็ดค่อนข้างน้อย เช่น 200 mg ผู้ป่วยอาจต้องทานยาจำนวนมากซึ่งหากผู้ป่วยไม่ต้องการและสามารถจ่ายเงินเพื่อซื้อยาที่ไม่ครอบคลุมในสิทธิ์การรักษา valacyclovir เป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับผู้ป่วยครับ

5

Implication/ consequence

คำถามที่ต้องการให้
ผู้เรียนคาดการณ์สิ่งที่จะเกิด
ขึ้นต่อไปในอนาคต

ตัวอย่างคำถาม:

A: ผู้ป่วยรายนี้เป็น acute decompensated heart failure วันนี้เราวางแผนจะให้ furosemide 40 mg หมอคิดว่าในอนาคต electrolyte ของคนไข้จะเป็นอย่างไร (consequence)

B: ผมคิดว่าอาจจะพบ hyponatremia, hypokalemia และ hypomagnesemia ครับ เพราะว่า furosemide inhibit Na-K-2Cl co-transporter ครับ

6

About question

คำถามที่ต้องการให้ผู้เรียนคาดการณ์ความคิดของผู้ถาม คำถามประเภทนี้เป็นคำถามที่กระตุ้นกระบวนการคิดอย่างสูงสุด แต่ผู้เรียนอาจสับสนในขณะที่ตอบคำถามจึงอาจไม่ได้รับความนิยมนัก

ตัวอย่างคำถาม:

A: สถานการณ์ small group discussion ก่อนสอบ
ท่าย rotation

ในชีวิตจริง ถ้ามีผู้ป่วยอุบัติเหตุรุนแรงมาที่ห้องฉุกเฉิน
หมอควรทำอะไรเป็นอันดับแรก

B: ประเมิน airway ตาม primary survey ครับ

A: รู้ไหมว่าทำไม ผมจึงถามคำถามนี้ (About question)

B: ไม่แน่ใจครับ

A: ผมอยากเน้นย้ำกับหมอทุกคนอีกครั้งหนึ่งว่าก่อนจะไป
ประเมินผู้ป่วยต้องอย่าลืมใส่ PPE ให้เรียบร้อยนะครับ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า Socratic question จะเป็นคำถามในลักษณะอย่างไร (how) และทำไม (why) Socratic question ควรใช้ร่วมกับเทคนิคในการตั้งคำถามที่ดี ได้แก่

1. Clear (ชัดเจน): ผู้เรียนสามารถตีความได้ว่าถามอะไร
2. One question at a time: ถามทีละ 1 คำถาม
3. Avoid guessing: ไม่ถามให้เพื่อให้เดาหรือใบ้คำ
4. Avoid tugging: ไม่ถามจี้ไปเรื่อย ๆ

Intrinsic motivation

คือแรงจูงใจจากภายในซึ่งเกิดจากจิตใต้สำนึกของผู้เรียนเอง ไม่ขึ้นกับสิ่งเร้าภายนอก เช่น การได้รับรางวัล เงิน คະแนนหรือคำชม intrinsic motivation เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการทำงานในระยะยาวส่งผลให้คนเหล่านั้นประสบความสำเร็จในที่สุด

ในทางการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริม intrinsic motivation มี 3 ประการ ได้แก่

1. ความอยากรู้อยากเห็น (curiosity)

ผู้เรียนมักจะให้ความสนใจกับสิ่งที่ตนเองยังไม่รู้ หากผู้สอนเลือกหัวข้อหรือโจทย์ผู้ปวยที่น่าสนใจ มีประเด็นทางสังคม ผู้เรียนจะรู้สึกอยากเรียนรู้ อยากรู้อิปรายแสดงความคิดเห็น

2. เป้าหมายของชีวิต (goal and goal orientation)

ผู้เรียนจะให้ความสำคัญกับสิ่งที่สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวที่ได้วางเอาไว้ เช่น ผู้เรียนอยากเป็นหมอ หากผู้สอนสามารถชี้ให้เห็นว่าการเรียนประเด็นนี้จะช่วยให้เขาพัฒนาตนเองเป็นหมอดี หมอที่เก่งได้อย่างไร ผู้เรียนจะสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

3. ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง (self-efficacy belief)

ผู้เรียนจะทำในสิ่งที่ตนเองเชื่อมั่นว่าทำได้ หากผู้สอนพูดคุยหรือจัดกิจกรรมบางอย่างที่สนับสนุนว่าผู้เรียนมีความสามารถดังกล่าว ผู้เรียนจะสนใจในการเรียนหรือการทำกิจกรรมมากขึ้น เช่น

- 1) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลองทำแล้วผู้เรียนสามารถทำได้สำเร็จ เช่น การสอนเย็บแผลแล้วผู้เรียนสามารถเย็บได้เอง
- 2) การแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนคนอื่น (เพื่อน) ที่มีความสามารถใกล้เคียงกันทำได้
- 3) การพูดเชิญชวนโดยผู้สอนว่าผู้เรียนคนนั้นสามารถทำได้
- 4) การสร้างบรรยากาศที่ไม่กดดัน

Peer assessment

เป็นการประเมินที่ผู้เรียนประเมินผู้เรียน (เพื่อนร่วมชั้น) ด้วยกันเอง การประเมินรูปแบบนี้เหมาะกับการประเมินเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ (assessment for learning) มากกว่าเพื่อตัดสินผล (assessment of learning) สถานการณ์ที่เหมาะสมในการใช้ peer assessment ควรมีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. เพื่อนร่วมชั้นต้องอยู่สถานการณ์ที่สามารถสังเกตสิ่งที่ต้องการประเมินได้
2. เพื่อนร่วมชั้นสามารถรับรู้และประเมินคุณลักษณะได้ตรงตามที่คุณมอบหมาย (อาจารย์) ตั้งใจให้ประเมิน
3. ผู้เรียนมีทัศนคติที่อยากจะทำพัฒนาสิ่งที่กำลังประเมิน

Peer assessment มีจุดเด่นและจุดที่ต้องพึงระวังดังนี้

จุดเด่น

- สามารถประเมินในสถานการณ์ที่ไม่ได้มีผู้สอนอยู่ด้วย ตลอดเวลา เช่น การปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย
- ผู้เรียนสามารถได้รับ feedback จากเพื่อนได้อย่างต่อเนื่อง
- สามารถประเมินคุณลักษณะบางอย่างที่ให้ผู้เรียนประเมินกันเองจะมีความเหมาะสมมากกว่า เช่น การทำงานเป็นทีม
- ในบางครั้งการประเมินโดยเพื่อนทำให้ผู้เรียนรู้สึกเปิดใจมากกว่าและมีความเครียดน้อยกว่า

จุดที่ต้องพึงระวัง

- ต้องเลือกสถานการณ์ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการใช้ peer assessment
- ต้องสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพดีในด้านของ validity และ reliability นอกจากนี้ยังต้องเหมาะสมสำหรับผู้ใช้งานซึ่งคือผู้เรียน
- ควรมีการประเมินโดยเพื่อนหลายคนเพื่อเพิ่ม reliability
- ผู้ประเมิน (เพื่อนร่วมชั้น) ต้องศึกษาแนวทางการประเมินและเครื่องมือเพื่อที่จะทำให้ความตรง (validity) ของการประเมินสูงขึ้น

“ ผู้เขียนหวังว่าผู้อ่านทุกท่านจะได้รับประโยชน์และนำความรู้ด้านการตั้งคำถาม การสร้างแรงจูงใจจากภายในและการประเมินโดยเพื่อนร่วมชั้นไปใช้ทั้งการเรียนการสอน team - based learning และการสอนรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนของเราได้รับการกระตุ้นการพัฒนาทางความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ ”

References

- 1.Krathwohl DR. Theory into Practice, 4 (Autumn). A revision of Bloom’s Taxonomy: An overview. 2002.
- 2.Paul RW, Elder L. The Thinkers Guide to The Art of Socratic Questioning. 2007.
- 3.Yin S, Chen F, Chang H. Assessment as Learning: How Does Peer Assessment Function in Students' Learning? Front Psychol. 2022;13.
- 4.Finn GM, Garner J. Twelve tips for implementing a successful peer assessment. Med Teach. 2011;33(6):443-446.
- 5.Driscoll MP. Psychology of learning for instruction, 3rd ed. Chapter 9: Motivation and self-regulation in learning. Pearson; 2005.

